Mr. C.L.W. Fock

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

'S-GRAVENHAGE

Alle OEES-posten.

Directie/Afdeling: DVO

Datum: 1 december 1959

Onderwerp: Behandeling van rapport van het Comité Spécial voor de Europese Economische Associatie door de Ministerraad der EEG op 24 november te Straatsburg.

Kenmerk: 165982

Foto-nr: 190840

In afwachting van de toezending van het volledige verslag der vergaderingen van de Ministers der zes EEG-landen, van de EEG-Ministerraad en van het Europese parlement, die van 23 t/m 25 november j.l. te Straatsburg hebben plaatsgevonden, moge ik U hieronder reeds in het kort inlichten omtrent hetgeen met betrekking tot het probleem der Europese Economische Associatie is besloten door de Ministerraad.

De Ministerraad van de EEG had voor zich het rapport van het Comité Spécial voor de Europese Economische Associatie, de z.g. Commissie-Rey, welk comité in de vergadering van 16 maart 1959 van de EEG-Raad was ingesteld met het mandaat dat ik eenvoudigheidshalve als eerste bijlage nogmaals moge bijsluiten. Het rapport van het Comité Spécial bestond uit twee delen, t.w. een reeks conceptbesluiten en een algemene inleiding. Zowel uit de inleiding als uit het feit dat op diverse punten de conceptbesluiten alternatieve teksten bevatten, bleek dat het Comité Spécial geen overeenstemming had kunnen bereiken.

./.

Voor Nederland was het voornaamste punt dat het Comité Spécial, hoewel ingesteld voor de bestudering van de Europese Economische Associatie, in feite uitsluitend maatregelen aangaf, die het Europese probleem zo al niet ongemoeid lieten dan toch geenszins nader tot een oplossing brachten. Uit berichtgeving gedurende de afgelopen maanden is het U bekend, dat van Nederlandse zijde herhaaldelijk is getracht het Comité Spécial te bepalen tot meer Europese oplossingen. Toen dit niet gelukte, is vooral getracht bij de formulering van de voorstellen die gebaseerd waren op het z.g. Tweede Memorandum Hallstein van september j.l. te vermijden dat deze voorstellen een averechtse uitwerking zouden hebben op de eventuele latere totstandkoming ener associatie dan wel een nadelige invloed zou-

© NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 2944
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S01640

den uitoefenen op de werkzaamheden van de OEES. Uit recente nota's, die in de Raad voor Economische Aangelegenheden en in de Nederlandse Ministerraad zijn besproken, zijn deze overwegingen u bekend.

In het bijzonder bestond in Nederland ongerustheid ten aanzien van de maatregelen op tariefgebied per 1 juli a.s. Het memorandum Hallstein kwam op dit punt in het geheel niet tegemoet aan de dezerzijds sterk levende wens te trachten de gevolgen van het intreden van tariefverlagingen binnen de Zes en binnen de Zeven zo veel mogelijk te verzachten. Het voorstel van de Europese Commissie tot herhaling van het op 2 december 1958 door de EEG-Raad genomen besluit was na dezerzijds inzicht volkomen onvoldoende. De EEG-Raad besloot toen tot eenzijdige verlaging, ook tegenover landen buiten de EEG, van alle tarieven op industrieel gebied, die hoger waren dan het toekomstig buitentarief van de EEG; op landbouwgebied vond dit in feite slechts plaats voorzover het niet geliberaliseerde landbouwprodukten betrof. Dit voorstel van de Europese Commissie betekende derhalve dat er op 1 juli 1960 weliswaar geen discriminatie zou ontstaan ten aanzien van de z.g. hoge tarieven, maar dat op alle andere tarieven van de EEG-landen, alsmede in de tarieven der landen van de toekomstige Vrijhandelszone, wel discriminatie zou ontstaan.

Het is vanuit deze achtergrond dat het Nederlandse voorstel tot stand is gekomen voor een algemene tariefverlaging per 1 juli a.s., zowel van de Zes als van de Zeven tegenover de gehele wereld. De tekst van de desbetreffende resolutie is u bekend. Een besluit in deze zin zou inderdaad ten gevolge hebben dat er op 1 juli a.s. geen discriminatoire verhouding tussen de Zes en de Zeven zou ontstaan. Het was echter noodzakelijk dit voorstel een mondiale inkleding te geven omdat slechts dan zou worden voldaan aan de in feite bestaande noodzaak op dit moment geen instemming te eisen van de Fransen met maatregelen die een preferentiële Europese oplossing zouden indiceren. De mondiale presentatie had daarnevens het zeer grote voordeel dat zij een appèl zou doen aan de juist de laatste maanden sterk naar voren gekomen behoefte het beleid van de EEG af te stemmen op de noodzaak zo veel mogelijk tegemoet te komen aan de zorgen, die met name in de Ver. Staten zijn ontstaan over de ontwikkeling van het handels- en betalingsverkeer van deze landen terwijl zij tevens zou aansluiten bij de liberale wereldpolitiek, die de EEG volgens de verklaringen van wel haast alle EEG-organen en alle regeringen der lidstaten, dient te voeren. Diverse speciale aspecten van het Nederlandse voorstel zijn geanalyseerd in een brief aan Hr Ms Ambassade te Washington dd. 1 december jl., waarvan u afschrift
./. zal worden gezonden.

Over het Nederlandse voorstel is uiteraard met de Belgen van gedachten gewisseld. Doordat een tijdige uitspraak van Belgische zijde niet kon worden verkregen, alsook omdat er in Belgische kringen ten aanzien van bepaalde aspecten van de Nederlandse voorstellen een zekere aarzeling bestond, is het echter niet mogelijk gebleken het voorstel tot een Benelux-propositie te maken. De aarzelingen van Benelux-zijde had voornamelijk betrekking op het mondiale aspect der voorstellen. Zo vroeg men zich in bepaalde Belgische ambtelijke kringen af of men, door nu reeds een mondiale tariefverlaging van het toekomstig buitentarief met 20% aan te kondigen, de onderhandelingspositie van de

EEG tijdens de Dillon-besprekingen niet zou ondergraven. Tijdens de vergadering te Straatsburg is echter niettemin van Belgische zijde positieve belangstelling voor het Nederlandse voorstel uitgesproken waarbij de Luxemburgers zich aansloten.

Tussen het moment van de beslissing der regering tot introductie van een dergelijk voorstel enerzijds en de vergadering te Straatsburg zelve anderzijds, kwam ook de Franse regering met een voorstel voor bepaalde maatregelen per 1 juli a.s. waarvan de inhoud bekend is, en waarvan ik de tekst volledigheidshalve nogmaals bijvoeg. Dit Franse voorstel is geheel anders gericht dan het Nederlandse voorstel. Het was dan ook duidelijk dat eventuele aanvaarding van het Franse voorstel te Straatsburg een latere discussie over het Nederlandse voorstel practisch onmogelijk zou maken. Het beleid te Straatsburg is er dan ook op gericht geweest te verhinderen dat er op tariefgebied besluiten zouden worden genomen, die hetzij in de ene hetzij in de andere richting zouden prejudiceren. Ook aanvaarding van de voorstellen van de Europese Commissie zoals hierboven uiteengezet, was uit Nederlands oogpunt ongewenst omdat een verlaging van alleen de hoge tarieven weliswaar niet in strijd is met het Nederlandse voorstel, maar toch het reële gevaar zou bestaan dat, na eventuele aanvaarding van het Commissievoorstel, er geen bereidheid bij de andere landen zou kunnen worden gevonden veel aandacht te besteden aan de situatie die op 1 juli a.s. op tariefgebied tegenover de buitenwereld zal ontstaan.

Deze opzet is, naar u uit het verslag der besprekingen te Straatsburg zult zien, niet geheel geslaagd. De Raad heeft nl. wel een besluit genomen ten aanzien van het Commissie-voorstel, doch de betekenis hiervan is zeer verminderd. In de eerste plaats nl. is de verlaging der hoge tarieven per 1 juli volgens het Raadsbesluit facultatief geworden, zulks op Frans aandringen, zodat men moeilijk zal kunnen volhouden dat hiermede het probleem van de verhouding tegenover de buitenwereld op 1 juli a.s. is opgelost. In de tweede plaats is besloten zowel het Franse als het Nederlandse tariefvoorstel te verwijzen voor verdere bestudering naar het Comité Special, dat zijn werkzaamheden derhalve zal voortzetten.

Zonder mij te willen verdiepen in mogelijke gissingen omtrent het resultaat van de besprekingen in het Comité Special, moge ik op twee dingen wijzen.

In de eerste plaats is het opvallend dat zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de Raadsvergadering van Duitse zijde veel sympathie is getoond voor het Nederlandse voorstel en dat Professor Müller Armack heeft aangegeven dat er naar zijn mening mogelijkheden zouden zijn voor het vinden van een compromis-voorstel, waarin bepaalde elementen van het Franse en van het Nederlandse voorstel zouden worden gecombineerd. In welke richting de Duitse gedachten gaan is mij niet voldoende bekend om hierover een oordeel uit te spreken. Wellicht zullen de Duitsers met een compromisvoorstel komen. De indruk bestaat dat de Duitsers misschien bereid zouden zijn in zekere mate tegemoet te komen aan de Franse wens tot versnelde invoering van het gemeenschappelijk buitentarief, mits daartegenover zou staan een verlaging van datzelfde buitentarief in de toekomst; een dergelijke compromis-formule zou waarschijnlijk vooral zijn ingegeven door de specifieke Duitse zorg aangaande de ontwikkeling van het prijspeil in Duitsland; zij zou uiteraard geenszins tegemoetkomen aan de Nederlandse wens tot voorkoming van discriminatie tussen de Zes en de Zeven.

In de tweede plaats zij opgemerkt dat de hand van de Nederlandse delegatie tijdens de besprekingen in het Comité Special zeer zou worden versterkt indien bekend zou worden dat bepaalde landen van de Zeven bereid zouden zijn tot aanvaarding van het Nederlandse voorstel, omdat daardoor zou worden aangegeven dat het Nederlandse voorstel de mogelijkheid bevat van het verkrijgen van tariefconcessies van de Zeven die voor een aantal der EEG-landen van grote betekenis zouden zijn. Tot dusverre is alleen een reactie van Britse zijde ontvangen welke zeer terughoudend is. Hun steun voor het Nederlandse voorstel kon in dit stadium ook nauwelijks worden verwacht. Eerder kan men deze verwachten van landen als Denemarken, Zwitserland en Oostenrijk. Informaties die omtrent de houding in deze en andere landen van de Zeven uwerzijds zouden kunnen worden verkregen, zouden voor het overleg in het Comité Special van veel betekenis kunnen zijn.

Wat betreft de overige voorstellen van het Comité Special moge ik mij hier beperken tot een enkele opmerking.

Op contingentsgebied zijn de voorstellen tot verruiming en globalisatie van de contingenten zonder meer aanvaard. Van Nederlandse zijde is tijdens het vooroverleg in het Comité Special getracht hiervan een OEES-exercitie te maken, doch dit is niet gelukt en de maatregelen worden derhalve eenzijdig door de EEG aangekondigd met de vermelding dat men soortgelijke acties verwacht van resp. adviseert aan de andere OEES-landen.

Met betrekking tot de tarief-onderhandelingen in het kader van de Dillon-besprekingen wordt nog eens formeel de bereidheid der EEG herhaald tot actieve deelname hieraan terwijl men met de Europese partners overleg wil plegen over de tariefposten die voor het onderlinge verkeer tussen de Europese landen van bijzondere betekenis zijn.

De EEG-Raad aanvaardde het voorstel van de Europese Commissie, reeds vervat in het Memorandum Hallstein, tot bereidverklaring om, na afloop der Dillon-onderhandelingen, opnieuw op basis van wederkerigheid, te geraken tot een tariefverlaging. Deze bereidverklaring die toen zij voor het eerst werd gelanceerd zeer veel belangstelling en ondersteuning heeft ondervonden van de buitenwereld en met name van de Amerikanen, is echter wel afgezwakt, aangezien de Raad op Frankrijk's voorstel besloten heeft geen melding te maken van het streefcijfer van 20% tariefverlaging, hetwelk in het Memorandum Hallstein wel voorkwam. De Europese Commissie heeft de uitholling van dit deel van haar voorstel zonder veel tegenstand aanvaard. Slechts van Duitse en Benelux-zijde is aangegeven dat men dit streefcijfer niettemin wil vasthouden. Over de relaties van deze paragraaf der Straatsburg-besluiten tot het Nederlandse voorstel heb ik enigszins uitgeweid in mijn hierboven vermelde brief aan Hr Ms Ambassade te Washington.

Ook met betrekking tot de instelling ener Europese contactcommissie werd een voorstel aanvaard langs de lijnen van het Memorandum-Hallstein. Uit de tekst van de desbetreffende paragrafen zal blijken dat het mandaat der Commissie bijzonder beperkt is. Met name zal zij niet het forum zijn waarin men het gesprek over de associatie zal kunnen hervatten; voorts kan men het mandaat zo interpreteren dat de Commissie zich in feite alleen bezig zal houden met tariefaangelegenheden. Geen besluit is genomen over plaats en kader van samenkomst dezer contactcommissie. Bekend is echter dat de Europese Commissie haar te Brussel zou willen vestigen en zich de samenstelling zo voorstelt dat hierin geen individuale landen doch groepen zullen zijn vertegenwoordigd,

waarbij de Europese Commissie zelve namens de Zes zal optreden. Uit berichtgeving van de zijde der Stockholmlanden is inmiddels wel gebleken dat een dergelijke constructie voor deze landen nauwelijks aanvaardbaar zou zijn. De Beneluxlanden hebben steeds gepleit voor plaatsing van de Europese contactcommissie in het kader van de OEES.

Op landbouwgebied is alleen een soortgelijke afspraak gemaakt als ten aanzien van industriële produkten ten aanzien van de hoge tarieven op 1 juli a.s. De facultatieve tariefverlaging met 10% hiervan zal alleen betrekking hebben op niet-geliberaliseerde produkten. De Nederlandse wensen op landbouwgebied, die tot uitdrukking komen in een alternatief voorstel, voorkomend in het rapport van het Comité Special, zullen opnieuw in het Comité Special worden behandeld.

De besluiten van Straatsburg eindigen met een aantal verklaringen over de verhouding met de onderontwikkelde landen, de conjunctuurpolitiek en de versterking van de Gemeenschap, die geen onderwerp van discussie hebben uitgemaakt en waarvan de betekenis twijfelachtig is, mede omdat zij voor diverse interpretaties vatbaar zijn, terwijl het vooroverleg in het Comité Special hierovergeen uitsluitsel geeft.

Tenslotte moge ik u mededelen dat de eerstvolgende vergadering van het Comité Special is vastgesteld op dinsdag 15 december a.s.

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
voor deze,
De Directeur-Generaal Europese Samenwerking,

mr G.E. baron Van Ittersum.